

Pregabalin jako zneužívaná substance: kazuistiky léčby závislosti

MUDr. Vojtěch Prášil, Mgr. Michaela Prášilová

Psychiatrická léčebna Červený Dvůr

Pregabalin je široce předepisované léčivo ze skupiny antiepileptik s prokázanými protiúzkostnými a analgetickými účinky. V zahraniční literatuře je popisováno jeho zneužívání, a to včetně rozvoje závislosti. Ve dvou kazuistikách popisují autoři příklady z tuzemské praxe. Je popsána jak závislost vzniklá iatrogeně u pacientky bez předchozí psychiatrické komorbidity, tak závislost u polymorfně závislého pacienta s komorbidní depresivní poruchou.

Klíčová slova: pregabalin, závislost, závislost na pregabalinu.

Pregabalin as an abused substance

Pregabalin is a widely prescribed antiepileptic medication with anxiolytic and analgetic effect. Pregabalin abuse and pregabaline addiction are described and studied in literature. In two case studies the authors present cases from the Czech republic. A case of iatrogenic addiction is presented as well as a case of a patient with combined addiction and a comorbid depressive disorder.

Key words: pregabalin, addiction, pregabalin addiction.

V posledních letech začínáme v klinické praxi v Psychiatrické léčebně Červený Dvůr zaznamenávat problémy se zneužíváním pregabalinu. Přicházejí pacienti pregabalin zneužívající i pacienti na pregabalinu závislí. Pregabalin byl schválen pro evropský trh v roce 2004 a téměř ihned začal být v preskripci populární, přesto této problematice nebyl v české literatuře zatím věnován příliš velký prostor.

Pregabalin, analog kyseliny gamma aminomáselné (GABA), je léčivo, které skrz presynaptickou vazbu na alfa2delta podjednotku napětím řízeného kalciového kanálu snižuje uvolňování řady excitačních neurotransmiterů, například glutamátu, noradrenalinu a substance P. Tímto působením v centrální nervové soustavě dochází k anxiolytickému, antikonvulzivnímu a analgetickému efektu (1). Jedná se o látku schválenou k použití v neurologických indikacích v monoterapii při léčbě periferní i centrální neuropatické bolesti, na-

příklad při diabetické neuropatii nebo při fibromyalgii. Dále se používá jako přídatná terapie při epilepsii a v monoterapii také v psychiatrii při léčbě generalizované úzkostné poruchy. Veškeré indikace jsou u dospělé populace (2). Farmakokinetické vlastnosti pregabalinu jsou lineární a interindividuálně minimálně variabilní, proto je snadno predikovatelná plazmatická koncentrace. Biologická dostupnost při perorálním podání je větší než 90 % a z většiny není pregabalin metabolizován. Z krve je eliminován renální sekrecí, aniž by byl metabolizován v játrech, neváže se na plazmatické bílkoviny, jeho clearance je tedy v korelaci s clearance kreatininu (3).

Pregabalin je pro uživatele široce dostupnou psychoaktivní látkou, jejíž preskripce dlouhodobě strmě vzrůstá z úvodních 0,3 milionů doporučených denních dávek za rok 2005 až po 21,9 milionů doporučených denních dávek za rok 2020 (6).

Stran možností zneužívání pregabalinu lze z klinické praxe vyzorovat zejména jeho užívání v dávkách vyšších než dávkovací rozmezí, a to nejčastěji v běžné aplikační podobě (tablety, kapsle). Zachyceny byly i jednotlivé případy intranasálně aplikujících uživatelů. Změnou metody aplikace dochází k subjektivně prožívané změně charakteru účinku, zejména se zrychluje nástup efektu. Na detoxifikačním oddělení naší nemocnice se u pacientů nejčastěji setkáváme s užíváním dávek v rozmezí 2–4 g pro die. Pozorujeme zde zřetelný trend nárůstu užívání pregabalinu jako návykové látky, a to zejména ve vězeňské subpopulaci.

V české literatuře se lze dočíst o absenci odvykacího stavu a snadnosti vysazování při postupné redukci dávky (1). Zahraniční literatura přináší ale i opačné zkušenosti, a to jak formou přehledových článků, tak v kazuistikách (7, 9). Jako problematická se ukazuje preskripce pregabalinu zejména u lidí s historií užívání či